VALTIOVARAINMINISTERIÖ

21.3.2018

Kunta- ja aluehallinto-osasto
Anu Hernesmaa

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

HE 15/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Valtiovarainministeriö on ollut kuultavana otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä 15.3.2017 ja 4.5.2017 ja uudistaa tuolloin antamansa asiantuntijalausunnot.

Henkilöstön asema maakuntia perustettaessa

Henkilöstön asemasta maakuntia perustettaessa ehdotetaan säädettäväksi maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta annetun lain (voimaanpanolaki) 14 §:ssä. Erikseen ehdotetaan säädettäväksi, että siirrettäessä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät kunnista ja kuntayhtymistä maakuntiin ja maakuntien valtakunnallisten palvelukeskusten hoidettavaksi, katsottaisiin tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto liikkeenluovutukseksi.

Liikkeenluovutukseksi katsottaisiin myös kunnan tukipalvelutehtävissä olevan henkilöstön siirrot, mikäli henkilön tosiasiallisista tehtävistä vähintään puolet kohdistuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tukitehtäviin.

Liikkeenluovutuksessa henkilöstö siirtyy uuden organisaation palvelukseen niin sanottuina vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat työ- tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Määräaikainen henkilöstö siirtyy määräaikansa loppuun. Työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista työ- tai virkasuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä niihin liittyvät etuudet siirtyvät uudelle työnantajalle.

Koska esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että siirrettäessä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät kunnista ja kuntayhtymistä maakuntien ja maakuntien valtakunnallisten palvelukeskusten hoidettaviksi katsottaisiin tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto suoraan liikkeenluovutukseksi, sovellettaisiin työsopimuslain ja viranhaltijalain liikkeenluovutussäännöksiä kaikkiin uudistuksen yhteydessä toteutettaviin työnantajan vaihtumista merkitseviin muutoksiin riippumatta siitä, täyttyvätkö niissä työsopimuslaissa ja kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa liikkeenluovutukselle säädetyt tunnusmerkit. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstö siirtyisi sen maakunnan, maakuntien valtakunnallisen palvelukeskuksen tai maakunnan yhtiön palvelukseen, jolla on tuottamisvastuu niistä tehtävistä, joissa asianomainen henkilö on ollut ennen siirtymistä.

Uudistuksen yhteydessä lakkautetaan kokonaisia organisaatioita kuten sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät, sairaanhoitopiirit ja vammaispalvelujen kuntayhtymät sekä alueen pelastustoimet ja niiden pelastuslaitokset. Näiltä osin kuntayhtymän palveluksessa 31.12.2019 oleva henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan maakuntiin tai maakuntiin perustettaviin yhtiöihin. Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavien yksiköiden ja laitosten sekä pelastuslaitosten henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan maakuntien tai maakuntiin perustettavien yhtiöiden palvelukseen. Siirtymiseen ei vaikuta se, missä tehtävässä henkilö siirtymähetkellä työskentelee. Siten esimerkiksi kaikki kunnan terveyskeskuksessa työskentelevät kunnan työntekijät ja viranhaltijat siirtyvät sen maakunnan palvelukseen, johon kyseisen kunnan terveyskeskustoiminnan järjestäminen siirretään. Samoin, jos kunta itse tuottaa vanhusten asumispalveluja, siirtyvät kaikki asumispalveluyksikössä työskentelevät kunnan työntekijät ja viranhaltijat maakunnan palvelukseen riippumatta siitä, missä tehtävässä he kyseisessä asumisyksikössä työskentelevät.

Kunnissa ja kuntayhtymissä yhteisten hallinto- ja tukipalveluiden hoitaminen on usein organisoitu esimerkiksi kunnan keskushallinnon yhteyteen tai muulla tavoin keskitetysti hoidettavaksi. Kuntien yhteisten tukipalvelujen osalta, toimialasta riippumatta, ehdotetaan, että hen-

kilö siirtyy maakunnan palvelukseen, mikäli henkilön nykytehtävistä vähintään puolet kohdistuu kunnan sosiaali- tai terveyspalveluihin tai pelastustoimeen. Tukipalveluiksi katsotaan kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimintaa tukevat tehtävät kuten esimerkiksi keskitetty ruokahuolto, siivous, laitehuolto, toimisto- ja hallintopalvelut, palkanlaskenta-, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut, ICT-palvelut tai kiinteistötoimi, tekniset palvelut sekä laboratoriot ja röntgenpalvelut.

Erikseen ehdotetaan säädettäväksi myös, että yhtiöittämistilanteissa henkilöstön siirrot 31.12.2021 mennessä perustettuihin yhtiöihin katsottaisiin liikkeenluovutukseksi. Maakunnat voisivat näin järjestää palvelujen yhtiöittämisen 31.12.2021 mennessä ja henkilöstö siirtyisi tällöin myös jatkoluovutuksessa liikkeenluovutuksen periaattein. Näin voidaan tehdä ensiksi siirto maakunnalle ja sitten siirto maakunnan tytäryhteisöön, ja molemmat siirrot katsottaisiin liikkeenluovutukseksi. Säännös turvaisi henkilöstön asemaa ja antaisi käytännön siirtymäajan yhtiöittämiseen.

Palvelussuhdelainsäädäntö

Kunnallisen palvelussuhdelainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös maakuntia. Myös lakien nimet ehdotetaan muutettavaksi vastamaan niiden laajennettua soveltamisalaa. Kunnallisesta viranhaltijasta annettu laki ehdotetaan muutettavaksi laiksi kunnan ja maakunnan viranhaltijasta, kunnallisista työehtosopimuksista annettu laki laiksi kunnan ja maakunnan työehtosopimuksista, kunnallinen virkaehtosopimuslaki laiksi kunnan ja maakunnan virkaehtosopimuksista, työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annettu laki laiksi työantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa ja maakunnissa.

Velvollisuudesta huolehtia lisäeläketurvan säilymisestä yhtiöittämistilanteissa ehdotetaan säädettäväksi voimaanpanolain 15 §:ssä.

Kevasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maakunnat tulisivat Kevan jäsenyhteisöiksi ja maakuntien yhtiöt voisivat tulla Kevan jäsenyhteisöiksi.

Kuntien ja maakuntien työantajaedunvalvonnasta säädettäisiin laissa kuntien ja maakuntien työantajaedunvalvonnan järjestämisestä. Uusi työantajayhteisö Kunta- ja maakuntatyönantajat KT perustettaisiin nykyisen kunnallisen työmarkkinalaitoksen (KT Kuntatyönantajat) tilalle. Maakunnilla olisi niiden henkilöstömäärää ja taloudellista painoarvoa vastaava asema uudessa työnantajaorganisaatiossa.